

Lerend netwerk hartfalen

Willem Raat¹, Miek Smeets¹, Hilde Vandenhoudt², Bert Vaes¹

¹Academisch Centrum Voor Huisartsgeneeskunde, KULeuven

²Thomas More Hogeschool, Turnhout

Wat is bekend?

Een patiënt met hartfalen heeft nood aan een intensieve begeleiding van huisarts en specialist.

Frequente ziekenhuisopnames en heropnames na ontslag vragen om doeltreffende communicatie tussen eerste-en tweedelijfn.

Wat is nieuw?

Multidisciplinaire zorgprogramma's en vroege samenwerking tussen huisarts, cardioloog en verpleegkundigen verminderen de mortaliteit.

Het Coöperatief Lerend Netwerk Hartfalen verenigt patiënten, mantelzorgers, zorgverleners en technologische partners om de zorg voor hartfalen in België beter af te stemmen op de bestaande evidentie.

Een persoon met hartfalen is een archetype voor de chronische patiënt. In België worden jaarlijks meer dan 15 000 patiënten gediagnosticeerd, waarvan een kwart overlijdt binnen het jaar na diagnose. Ongeveer 1-2% van het jaarlijkse budget voor gezondheidszorg gaat naar patiënten met hartfalen, vooral omwille van frequente (her)opnames. In een Vlaamse eerstelijns populatie belandt jaarlijks 1 op de 1000 patiënten met een GMD in het ziekenhuis omwille van hartfalen (1). Schattingen van het aantal heropnames binnen de dertig dagen na ontslag uit het ziekenhuis variëren, maar liggen rond de 20% (2). Multidisciplinaire zorgprogramma's toonden een gunstig effect op mortaliteit en opnames, met geschatte relatieve risicoreducties van 20 tot 40% (3). De meest succesvolle aanpak bestaat uit een intramurale fase in het ziekenhuis met opvolging na ontslag. In 2016 had slechts 10% van de Belgische ziekenhuizen een multidisciplinair zorgprogramma voor patiënten met hartfalen. In een minderheid van de ziekenhuizen is een gespecialiseerde hartfalenverpleegkundige actief. In Vlaanderen gaat het om grote perifere of tertiaire centra zoals het ZOL, Jessa ziekenhuis en UZ Leuven. Bovendien is er een groot gebrek aan protocollair uitgevoerde zorgtransitie met samenwerking tussen huisarts en cardioloog, hoewel dit geassocieerd is met gunstige klinische uitkomsten. Zo zou vroege samenwerking tussen cardioloog en huisarts na ontslag de mortaliteit met 20% verminderen (hazard ratio = 0.79; 95% CI, 0.63 tot 1.00)(4).

Als antwoord op deze uitdagingen verschenen in meerdere regio's lokale initiatieven in de vorm van multidisciplinaire zorgpaden; vaak een mengeling van richtlijnimplementatie en het vastleggen van afspraken rond ziekenhuisopname en ontslag. Het "Vlaams Lerend Netwerk Hartfalen" verenigt de verschillende hartfaleninitiatieven in de eerstelijfn, met als doel de creatie van een toegankelijk, open en dynamisch netwerk waar kennis en gegevens uitgewisseld en gepoold worden met het oog op capaciteitsopbouw van de hartfalenzorg.

“Learning Healthcare Systems” of Coöperatieve Lerende Netwerken (CLN) zijn een zorgconcept waarbij klinische zorg, zorgcultuur, wetenschappelijk onderzoek en economische stimuli allemaal bijdragen tot een continu proces van verbetering, innovatie en kenniscreatie. Dergelijke netwerken bundelen en verspreiden de collectieve intelligentie van zorgverleners, onderzoekers en patiënten. Ze konden in verschillende omgevingen effectiviteit aantonen, zoals in het verminderen van katheterinfecties, premature bevallingen, en natale mortaliteit bij congenitale hartziekten (5). CLN hebben een niet-hiërarchische flexibele organisatiestructuur waarin de beslisvoering verdeeld wordt tussen de actoren. Dit stelt patiënten, mantelzorgers, zorgverleners en technologische partners in staat om zichzelf te organiseren en problemen in de gezondheidszorg op te lossen.

De eerste stap binnen het CLN is de onderlinge uitwisseling van expertise rond aanpak en implementatie van zorgpaden en educatie. Ten tweede wordt bekeken welke kwaliteitsindicatoren het meest geschikt zijn voor de evaluatie van de interventies. In de startfase bestaat het CLN uit 4-maandelijkse symposia met tussentijdse communicatie per mail.

Achtergrondliteratuur

1. Royen PV, Boulanger S, Chevalier P, Dekeulenaer G, Goossens M, Koeck P, et al. Aanbeveling voor goede medische praktijkvoering: Chronisch hartfalen. Huisarts Nu. 2011; 40: 158-86.
2. Van Spall HGC, Rahman T, Mytton O, Ramasundarahettige C, Ibrahim Q, Kabali C, et al. Comparative effectiveness of transitional care services in patients discharged from the hospital with heart failure: a systematic review and network meta-analysis. European Journal of Heart Failure. 2017; 19(11): 1427-43.
3. Britto MT, Fuller SC, Kaplan HC, Kotagal U, Lannon C, Margolis PA, et al. Using a network organisational architecture to support the development of Learning Healthcare Systems. BMJ quality & safety. 2018; 27(11): 937-46.
4. Margolis PA, Peterson LE, Seid M. Collaborative Chronic Care Networks (C3Ns) to transform chronic illness care. Pediatrics. 2013; 131 Suppl 4: S219-23.
5. Cunningham FC, Ranmuthugala G, Westbrook JI, Braithwaite J. Tackling the wicked problem of health networks: the design of an evaluation framework. BMJ open. 2019; 9(5): e024231-e.

Oproep

Na een eerste verkennende ronde om actieve hartfalenprojecten in Vlaanderen te identificeren en te betrekken, tekenden de onderstaande projecten en partners **in**. Bij deze een warme oproep aan andere hartfalen projecten en/of partners om het Vlaams Lerend Netwerk Hartfalen te vervoegen. Contact: hilde.vandenhoudt@thomasmore.be

Partner organisaties:

Academisch Centrum Voor Huisartsgeneeskunde, KU Leuven

Thomas More Hogeschool Kempen vzw

Met de steun van:

Academie voor de Eerste Lijn

Vakgroep Huisartsgeneeskunde, UAntwerpen, UGent, VUB

Domus Medica

Belgian Working Group Heart Failure

Belgian Heart Failure Nurses

Vlaams Apothekers Netwerk (VAN)

Beroepsorganisatie voor verpleegkundigen NVKVV

Participerende projecten:

Integreoproject Zorgzaam Leuven www.hartfalenleuven.be

HaRTen Aas Turnhout <https://www.zorggroep-orion.be/hartenaas/>

LMN Antwerpen-Centrum/Berchem <http://lmnantwerpen.be/abWerkgroepHartfalen.php>

Project hartfalen Zuid-Oost-Vlaanderen

Transmuraal zorgpad hartfalen Noord-Limburg

Transmuraal zorgpad hartfalen WGK ism Jessa Ziekenhuis en ZOL

Integreoproject De Brug Zuid West-Vlaanderen www.debrugzorgt.be

Transmuraal zorgpad hartfalen Zuid en Midden West-Vlaanderen <http://lmn-zwv.be/lmn/zorgpad-hartfalen>

Disclaimer

Project gerealiseerd met de steun van het Fonds Dr. Daniël De Coninck: Technologie in de thuiszorg, beheerd door de Koning Boudewijnstichting.